

Cancellen toneelstuk door de RUG druist in tegen artistieke vrijheid

Posted on 11 februari 2023 by Bart Collard

In maart 2023 had in Groningen een uitvoering van *Waiting for Godot* van de Ierse schrijver Samuel Beckett (1906-1989) moeten plaatsvinden. Het toneelstuk gaat over vijf mannen die gesprekken met elkaar voeren. Aangezien er bij de auditie is gevraagd om vijf mannelijke auteurs heeft het Cultureel Studentencentrum van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) het gehele stuk geannuleerd. Dat voor een mannenrol een mannelijke acteur wordt gevraagd conflicteert namelijk met het diversiteitsbeleid van de RUG.

Clausule

Waar een fictieve heldenrol vaak relatief eenvoudig kan worden gespeeld door zowel een man als een vrouw is dat bij vertolkingen van het werk van Beckett complexer. De [Ukrant](#) van Groningen bericht hierover:

‘Schrijver Beckett heeft voor zijn overlijden in een clausule laten vastleggen dat iedereen die het stuk opvoert dat precies volgens zijn aanwijzingen moet doen. Dat

geldt onder meer voor waar de acteurs op het podium staan, maar belangrijker voor wie de rollen mogen spelen: alleen mannen.'

Het toneelstuk bevat dus een clause omtrent de invulling van de rollen. Wellicht vindt u dat vreemd, maar er zijn meerdere gevallen te bedenken waarin dat denkbaar is. Zou het niet vreemd zijn als de rol van Martin Luther King Jr. vertolkt zou worden door een blanke? Wat zou dat betekenen voor zijn woorden 'I have a dream'? Of wat als de rol van Tina Turner in een musical over haar leven door een man zou worden vervuld?

Sommige voordrachten lijken welhaast een bepaald geslacht of een bepaalde huidskleur te vereisen. Andere rollen laten meer ruimte. Als James Bond de komende drie films door een bruine man wordt gespeeld is dat geen probleem. Ook zijn er nieuwe verhalen op Netflix denkbaar waarin de hoofdpersoon zowel een man als een vrouw zou kunnen zijn.

Discriminatie

De persvoorlichter van de Rijksuniversiteit Groningen, Elies Kouwenhoven, denkt daar anders over en verdedigt het besluit om het toneelstuk af te blazen. Tegenover [The Irish Times](#) verklaarde zij:

'Moving forward, times have changed. And that the idea that only men are suitable for this role is outdated and even discriminatory.'

Voor haar is het uitgangspunt dat een man de rol van een man zou moeten spelen discriminerend van aard. Door slechts mannelijke acteurs op te roepen voor de auditie van een mannelijke rol worden in haar ogen mensen die zich anders identificeren geëxcludeerd. De producent van het toneelstuk in Groningen, Medeea Anton, probeerde zich nog te verdedigen tegenover de wokisten:

'Although there was a restriction on the actors, which are only five people in this production, the rest of our production is majority female. We also have trans people, we have non-binary individuals, the majority of the production is people from the LGBT community.'

Slechts vijf mensen van de productie identificeerden zich als man. De andere mensen waren vrouwen, transgenders, non-binair of het waren homo- of biseksuelen. Maar het gaat de RUG kennelijk niet om quota. Vijf mannen op het

podium wordt sowieso gezien als fout.

Gaat dit niet erg ver? Annabel Nanninga van JA21 spreekt van '[diversiteitsdrammen](#)'. De bescherming van universitaire studenten tegen meningen of beelden die hen onwelgevallig zouden kunnen zijn neemt ogenschijnlijk steeds extremere vormen aan.

Auteur Marieke Hoogwout schetst in dat kader terecht: stel u voor 'dat studenten een millimeter buiten een zelfgecreëerd [teletubbieland](#) moeten kunnen denken'. Studenten zouden juist overal aan blootgesteld moeten kunnen worden. Slechts zo kunnen zij zich ontwikkelen tot vrijdenkers.

De paradox van huidskleur, gender en seksuele gerichtheid

Er is in deze casus over *Waiting for Godot* ook sprake van een noemenswaardige paradox op het gebied van huidskleur, gender en seksuele gerichtheid. In de ogen van wokisten mag een blanke man niet de filmrol van een zwarte man aannemen, omdat die zich nooit zou kunnen inleven in zwarte mensen. Een heteroseksueel zou omwille van dezelfde reden nooit een homoseksueel kunnen spelen. Een niet-transgender zou daarom ook nooit een transgender kunnen spelen. Maar kan een transgender dan wel een niet-transgender spelen? Of kan een vrouw daarom wel een man spelen? In de redeneerwijze van de wokisten kunnen slechts mannen de vijf rollen van de mannen in *Waiting for Godot* van Samuel Beckett vervullen. Door van hun eigen redenering af te wijken lijken de wokisten zich discriminerend op te stellen.

De universiteit zou zich druk moeten maken over zaken die er werkelijk toe doen, zoals de kwaliteit van het onderwijs, de onder druk staande academische vrijheid en de belasting van docenten. Daarnaast zou het cultureel centrum van de universiteit niet moeten willen besluiten over rolverdelingen in toneelstukken.

Een voorstelling over vijf mannen moet door vijf mannen kunnen worden gespeeld. Zoals een kunstenaar vrij moet zijn om een schilderij naar diens eigen wensen te schilderen en zoals een zanger zelf kan bepalen met wie hij een duet opneemt, zo dient een regisseur te mogen bepalen welke personen hij voor welke rollen zoekt.

Het cancellen van de voorstelling door de RUG druist in tegen de artistieke vrijheid.

[Bart Collard](#) is criminoloog en publiceert regelmatig in *Wynia's Week*. Hij schrijft een proefschrift over de rol van ideologie bij islamitisch terrorisme.

De donateurs maken **Wynia's Week** mogelijk. Doneren kan op verschillende manieren. Kijk **[HIER](#)**. Hartelijk dank!